

νια της φιλολογικής μου, να πω έτσι, μαθητείας, από πάντων της δημοσιογραφικής.

Στην «Εφημερίδα» του Κορομηλά έπεράσαμε ένα δυό χρόνια ό ένας στο πλευρό του άλλου. Ήμουν νεότερός του, φερέ—όχτω χρόνια, τολμηρότερος, αλλά δεν έξωον αν σ' αυτό όφειλετο τό πώς στην άρχή δέ μέ πιούσε μέ ιδιαίτερη συμπάθεια. Νομίζω μάλιστα πώς είχα πάγει να φοιτώ στά γραφεία εκείνα, όταν άρχίσασμε να συνδεόμαστε περισσότερο.

Ερωτάσαμε τότε συνθηδέατα μαζί στά διάφορα έστιατάκια της όδοϋ Σταδίου, μέ τόν Κοουσιόλα παρακαθήμενο, τόν Έπισκοπόπουλο, κάποτε, και τόν Καρκαβίτσα τις περισσότερες φορές.

Είχε θηρίαμα μιά έναλλαγή ύφους τότε, καταπληκτική. Ός τόσο τό εύθυμο κωμιαχούσε, αλλά και τό παραδοξολόγο.

Όπως και ό άλλος άείμνητος, ό Παπαδιωμάντης, δέ μιλούσε ποτέ για τά έργα του. Αντιστρόφως όμως από κείνον, συχνά για τά έργα τόν άλλων. Για τά έργα, έννοείται, εκείνον πού έκτιμούσε. Δέ νομίζω να είχε ιδιαίτερη συμπάθεια στην ποίηση. Την έκρινε μέ ασύμφορη, και μέ είνονεία κάποτε.

Τούς ποιητές όμως ιδιαίτερα τούς συμπαιθούσε και τούς έμπιστευόταν. Τούς σνανατομούνταν δέ περισσότερο από τούς άλλους λογίους, αλλά πάντα λιγότερο από τούς άνόθους του χαρφένιου, πού τούς έδιώκεγε μάλιστα, προτιμώντας τούς μη ίσημοζόμενους άκόμα την άξία του και τί θέση του στά γραμμάτια, έξω από τό συνθησιέμένο καθημερινό χρονογράφημα τού Διαβέτου.

Ός τόσο, τί συγγραφές άλήθεια! Τι παρατηρήσεις, τί ψηφολόγος, τί χιομωριστάς. Και ό Λουκιανός αυτός τών ήμερών μας τί τρυφερότητα μάς παροισάσει σε τόσες άθάνατες σελίδες του, τί θλίψη ακόμα και τί ρεμβασιτική διάθεση!

Ό «Πατούγας», παρά τί μαχυολογία του, τί άθάνατο έργο! Έπερνά τα όσα της ήθογραφίας μέ ένα πήδημα γνάστιο.

Στό «Όταν ήμουν δάσκαλος», σ' αυτή την έν μέρι αὐτοβιογραφία του, τό εύθυμο και φιλοπαίγμον νικάται από τό θλιβερό και μοιραίο κ' έπερτε να είνε γραμμένο από τόν Κοινδύλαχ αυτό τό βιβλίο, για να γεμίζουν διάφορα ζωατικά διαστήματα μέ σπάνια λουλούδια χροιοτιμένον ύφους και θαυμασίας περιγραφιστότητος.

Θυμάστε τόν έπιτάμιο πού έξεφώνισσε ό φτωχός δάσκαλος και τό δραματικό τέλος του ίδιου; Τι σελίδες άταραμίλλες, άληθινά μεγάλο συγγραφέα!... "Επειτα ν' ανατολή κανείς την πεντάμορη εκείνη με τ' α φ ρ α σ η τ ο υ Λ ο υ κ ι α ν ο υ ! " Ένα καλοκαίρι όλοπληρο, θυμάμαι, τό πέρασα σκιμένος στις χαριτωμένες σελίδες του.

Πότε, Θεέ μου, θάβδη ή ώρα του Κοινδύλαχου Πανθένου; Πού βρίσκονται τά χειρόγραφα του, για τά όποια μλειε στό ιστορικό του πρδς έμέ γράμμα;

Η λαογραφική του συλλογή; "Έχει ιδέαν αυτής ή έπιτροπή του ιστορικού λεξικου; Η Βιβλιοθήκη τού Μουσείου 'Ηρακλείου έχει σε φύλαξη τά σχετικά χειρόγραφα;

Και αν παρητήθη αυτός ζώντας από την έκδοσι, ή έκδοσις δέ θά γίνη;

Ίδου ζητήματα, για τά όποια, όπωσ ό άείμνητος 'Εκείνος, επικαλούμαι κ' έγώ την έπιμέθει του κοινου φίλου κ. Δαμιβέργη, πού είνε και αυτός λόγιος και άνδρας Κρητικός.

Και ήθελα ακόμα να ρωτήσω:

Διδάσκειτα στα Σχολεία ό φίλος μου, ό άθάνατος συγγραφέας; Έμαμαρωθήκε σε καμιά πλατεία τών Χανίων ή τού 'Ηρακλείου, δακτυλοδείχεται όπουδήποτε της Κρήτης, της Παλαιάς και της Νέας 'Ελλάδος;

Ό Ισκιος του στέκεται ακόμα στο κατώφλιο της Δόξας, αλλά ή πίστη του Ναού της είνε άνοιχτή για τό μεγάλο φάντασμα.

Ποίν από κείνον δέν θά μπόη κανένας από τούς συγχρόνους του. Προβάδιος και στέκεται εκεί πρδτος ό Κοινδύλαχης...

Ό Παπαδιωμάντης μπηκε από πολλου....

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΜΑΝΤΙΝΑΔΕΣ

Είς τού θανάτου τις πληγές βοτάνια δέν χωροσίνε ούτε γιατρού γιατρειώνε, σ'ίτ' άγιοι βοηθοσίνε.

"Αμ σε τούς τάφους να στραφής να δης αν θά γνωρίσης τόν πλούσιο από τό φτωχό να τόν ξεχωρίσης.

Είς τό χαρούμενο καιρό όλοι φίλοι λογούνται, μα όταν έρθη ό θλιβερός όλοι τόν άπαρωφόνται.

"Όταν πλουτίση ό άνθρωπος, δομψώνεται τό φως του και δέν γνωρίζει τό φτωχό αν είνε κ' άδερφός του.

ΜΙΚΡΑ - ΜΙΚΡΑ

ΕΙΔΗΣΟΥΛΕΣ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Μεταξύ χιλίων άνθρώπων, μονάχα ένας πεθαίνει από γηραιά. — Μιά μικρή σχετικώς ποσότης νεοσίνε σποτύνει όποιοδήποτε σπυρί, μέσα σε τρία λεπτά της ώρας.

— Τά ψάμα άραγούν πολύ τά άρώματα.

— Τό παλαιότερο θέατρο του Λονδίνου χτιστηκε στό 1683.

— Σ' όλον τόν κόσμο μιλούνται περίπου 2.291 γλώσσες.

— Ό μέσος όρος της ζωής του άνδρωπου είνε 31 χρόνια.

— Τά ποδήλατα άρχισαν να χρησιμοποιούνται από τού 1819.

— Η περισσότερη μυστικώς έταφείες βρίσκονται στην Κίνα.

— Η «Εφημερίς του Πεκίνου» της Κίνας έκδιδεται από χιλίων έτών.

— Μέσα σε κάθε δέντρο ύπολογίζεται ότι ύπάρχουν ένα εκατομμύριο έντόμων.

— Η λέξις μασωλείο προήλθε άπ' τόν αρχαίο βασιλέα της Καρίας, Μασωλό, στον όποιό ή σύζυγός του άνιγειρε μετά τό θάνατό του μεγαλοπρεπέστατο μνημείο.

— Ένα καλό άραβικό άλογο μπορεί να βαδίση μέ καίλασμο χωρίς να πιη καθόλου νερό, τό μέν καλοκαίρι 24 ώρες, δέ χειμώνα 48.

— Ό Αισ' έπαψε πάλιν δέκα ώρες την ήμερα.

— Ό Πάπας τις προσωπικές έπιστολές του τις γράφει με χρυσή πένα, ένα όταν ύπογραφή ύπερισσά άγγαγμα, μεταχειρίζεται ένα φιερό σπανίου πουλιού.

— Αν θέλετε να καθαρίσετε κηλίδες από μελάνι, χρησιμοποιήστε ζυμώ λεμονιού με άλάτι.

— Στην 'Ασία και στην 'Αφρική, κατά τις στατιστικές, πολύ σπανίως έμφανίζονται κροσμάτια εκκαλατινας.

— Τό ζυδι παγώνει σε θερμοκρασία 20 βαθμών και ό χαλκός λώνει σε θερμοκρασία 900 βαθμών.

— Κατά τό έτος 1601 έκανε τόσο κρύο στό περίχωρα της Βιέννης, ώστε πολλοί λύκοι μπήκαν στην πρωτεύουσα και έπετέθησαν κατά τών κατοίκων.

— Η φάλαμα έη περίπου τετρακόσια χρόνια.

— Όσοι πάσχете από ρευματισμούς, να προτιμάτε για τό φαί σας λαχανικά.

— Κατά τόν 17ον αιώνα ή σιμπάνια κατασκευάζονταν από μοναχούς.

— Η 'Αγγλίδες είνε γενικώς ψηλότερες από τις Αμερικανίδες.

— Κάθε χρόνο εξαφανίζονται μυστηριωδώς στο Λονδίνο 1.000 περίπου άνθρωποι, χωρίς να ξαναβρίσκονται πάλι.

— Τ' αστέρια πού διακρίνονται με τό μάτι, άνέρχονται σε 8 χιλιάδες.

— Τά σιδερένια πέταλα έχουν έφευρεθεί από τού έτους 481.

— Η πρώτη μεγάλη ύπερα παίχτηκε στη Φλωρεντία πρό τριών αιώνων.

— Στο Μεξικό κανίζονιν κ' ή γυναίκες και τά παιδιά.

— Στην Κίνα χρησιμοποιούν τό ριζί ως τροφή από δυό χιλιάδων έτών.

— Τό δεξιό αυτί βρίσκειται λίγο ψηλότερα από τό άριστερό.

— Όταν παντρεύονται οι Κινέζοι, φορούν μαύρα όστρα.

— Στά θέατρα του Λονδίνου χρησιμοποιούν συνήθως γυναίκες ως ύποβολείς.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΛΙΤΕΧΝΩΝ

H... ΜΙΣ ΑΝΤΙΚΑ !..

Η 'Αγγλίσ ήθωσούς 'Αμπραμς, κατήγγειλε στο δικαστήριο τόν Λονδρέζο κρητικό Χοϊντόνον, γιατί σε μιά κρητική για κάποιο έργο, στο όποιο πρωταγωνιστούσε αυτή, έγραψε και τά έξής: «Η 'Αμπραμς μάς ένθιμψιε τις άνασκαιές τού Σλήμαν. Είνε μιά πραγματική αντίκα!»

Κατά τη δίχη ό δικαστής προσπάθησε τού κάκου να ήσιχισή την έξωρησιένη καλλιτέχνηδα, λέγοντάς της ότι τά αρχαιολογικά εθήματα έχουν μεγάλη άξία, γιατί είνε περιζήτητα άπ' όλο τόν κόσμο.

Η καλλιτέχνης τού άπάντησε θημημένη, ότι τό κοινόν πού την έβλεπε στο θέατρο, δέν άπετελείτο άκαλλιεστικώς από αρχαιολόγους και ότι από τότε πού έγώφαρκε γι' αυτήν ή κανετορής έκείνη κρητική, έλάμβανε κάθε μέρα άνόνημες ύβριστικές έπιστολές.

Σε άλλες άπ' αυτές τη ρωτούσαν αν έχη ελληνικές ή λατινικές έπιγραφές στην πλάτη της, σε άλλες σε ποιόν αιώνα πρό Χριστού... άνάγεται ή κατασκευη της και σε άλλες αν τά πόδια της και τά χέρια της είνε προσθετά, έα' όσον όλες σφεδόν ή εάντικες είνε σακατεμένες!..

Έτσι τό δικαστήριο κατεδικάσε τόν Χοϊντόνον να πληρώση μιά άποξημωσι στην προσβεβλημένη καλλιτέχνηδα και να άνακαλέση και την θύρον του.